

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การจัดการความขัดแย้งจากมลภาวะอุตสาหกรรม: กรณีศึกษา ตำบลแม่เนาเรือ อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

ผู้เขียน นายสุภาพ บุญสว่าง

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ รุ่งวิสัย	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร. จุรีรัตน์ โทมัส	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ สมหมาย เปรมจิตต์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุปัญหาความขัดแย้งจากมลภาวะโรงงานอุตสาหกรรมกับชุมชนและศึกษากฎและวิธีการจัดการความขัดแย้ง พื้นที่ตำบล แม่เนาเรือ อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

ข้อมูลการศึกษาได้จากแบบสอบถาม จำนวน 151 ครั้วเรือน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่โรงงานตั้งอยู่ การสัมภาษณ์ สังเกตสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของครัวเรือนและผู้นำชุมชน

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุความขัดแย้งนั้นเกิดจาก 3 ประเด็น คือประการแรก ผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงงานอุตสาหกรรม เจ้าของโรงงานเป็นคนนอกชุมชนและขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ก่อสร้างโรงงานไม่ถูกสุขลักษณะ ลักลอบปล่อยน้ำเสียลงสู่ลำห้วยสาธารณะ ไม่ให้ความร่วมมือ หรือยอมรับความคิดเห็นของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประการที่สอง ความขัดแย้งที่เกิดจากผลกระทบจากผลได้ผลเสียของชุมชนคือชุมชนไม่ทราบข่าวการก่อสร้างและผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับนั้นมีน้อย ไม่คุ้มค่ากับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสียไป ชุมชนได้รับผลกระทบจากน้ำเสียที่โรงงานปล่อยออกมาและมีผลต่อสุขภาพของคนในครัวเรือน พืชผลผลิตของชุมชนและประการที่สามการดำเนินงานของภาครัฐเกิดจากการจัดสรรทรัพยากรในพื้นที่ชุมชนของรัฐไม่มีความเป็นธรรมและส่วนใหญ่จะเอื้อประโยชน์

ต่อพวกกลุ่มนายทุน ไม่ได้ตรวจสอบผลได้และผลเสียอย่างจริงจังในการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรม และไม่ได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอย่างเคร่งครัด

กลวิธีการแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้งได้มีการดำเนินการ โดยชุมชนดำเนินการประท้วงและ ร้องเรียนเพื่อให้ได้มาซึ่งการจัดการและแก้ไขปัญหในการดำเนินการ ที่ไม่เป็นธรรม รัฐต้อง เข้ามาตรวจสอบและดำเนินการอย่างต่อเนื่องด้วยความรวดเร็วและจริงจัง โรงงานต้องชดใช้ค่าเสียหายให้กับครอบครัวในชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ก่อสร้างบ่อน้ำบาดน้ำเสียเพิ่มเติมปรับปรุงคุณภาพบ่อน้ำบาดน้ำเสียให้มีคุณภาพและมีความเพียงพอ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาเพื่อลดและไม่ให้เกิดความขัดแย้งระหว่าง โรงงานและชุมชน ในอนาคตคือ โรงงานต้องมีระบบการบำบัดน้ำเสียให้มีความเพียงพอและได้มาตรฐาน มีการตรวจสอบประสิทธิภาพของบ่ออย่างบ่อยครั้ง โรงงานควรส่งเสริมและรับซื้อผลิตภัณฑ์(จึง) ของชุมชน ก่อนเป็นลำดับแรกและควรดำเนินการเป็นลายลักษณ์อักษร และร่วมมือกับชุมชนเพื่อสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนพร้อมกับเจ้าหน้าที่รัฐต้อง ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่อย่างเคร่งครัดถูกต้องและรวดเร็ว

Independent Study Title Conflict Management of Industrial Pollution: A Case Study of
Tambon Mae Na Ruea, Amphoe Mueang, Changwat Phayao

Author Mr. Suphab Boonswarng

Degree Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Suvit Rungvisai Chairperson

Dr. Jureerat Thomas Member

Asst. Prof. Sommai Premchit Member

ABSTRACT

This independent study is aimed at investigating into the cause of conflict problem arising from pollution made by industrial factories located in the communities, strategy and mean of conflict solution in Tambol Mae Na Rua, Ampheo Muang, Clurgaat Phayao.

The data are based on samplings drawn from 151 households living in the communities where the industrial factories were located; and interviews as well us observation of their ways of life.

It is found that the causes of conflict problems arising from three issues: first, The impact of factory process. The factory owners were the outsiders lacking human relations with the communities, constructing the factories incompatible with regulation and secretly draining polluted water into the public canals. They did not cooperate and disagreed to the solution of natural resource and environment management of the communities. Second, the community interest. the communities did not get informed of the factory constructions and benefits from the factories were not worth when compared to the loses of natural resources and environment as well as water pollution the communities were facing.

The strategy of conflict solution was managed by the communities in various ways such as demonstration and complaints in order to reach fair management of conflict solution. The

government had to investigate and continuously worked out promptly and seriously. The factories were responsible for damages occurring to the households in the communities. They were required to build additional wasted wells and improved the old ones in good condition. the factory owners also were to participate in relating community activities.

It is recommended that in order to reduce the conflict between the communities and the factory owners in the future the factories are required to have enough and standard wasted wells which are occasionally tested. In written agreement the factories should encourage the communities and preferentially buy their products (gingers) and cooperate with them to create awareness of the mentioned natural resource and environment management. At the same time the government agencies have to perform their duties strictly and promptly.